

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (antroji kolegija) SPRENDIMAS

2014 m. spalio 1 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą — Laisvės, saugumo ir teisingumo erdvė — Teismų bendradarbiavimas civilinėse bylose — Reglamentas (EB) Nr. 2201/2003 — 8, 12 ir 15 straipsniai — Jurisdikcija su tėvų pareigomis susijusiose bylose — Procesas dėl vaiko, nuolat gyvenančio motinos gyvenamosios vietos valstybėje narėje, globos — Jurisdikcijos prorogacija šio vaiko tėvo gyvenamosios valstybės narės teismo naudai — Apimtis“

Byloje C-436/13

dėl *Court of Appeal (England & Wales) (Civil division)* (Jungtinė Karalystė) 2013 m. rugpjūčio 2 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo tą pačią dieną, pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

E.

prieš

B.

TEISINGUMO TEISMAS (antroji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkė R. Silva de Lapuerta, Teismo pirmininko pavaduotojas K. Lenaerts, einantis Teisingumo Teismo antrosios kolegijos teisėjo pareigas, teisėjai J. L. da Cruz Vilaça, J.-C. Bonichot ir A. Arabadžiev (pranešėjas),

generalinis advokatas N. Wahl,

posėdžio sekretorė L. Hewlett, vyriausioji administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2014 m. gegužės 15 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- E., atstovaujamo solisitorės C. Marín Pedreño, QC D. Williams ir baristerio M. Gration,
- B., atstovaujamos solisitorės N. Hansen, QC H. Setright, advokatų E. Devereaux ir R. Genova Alquacil,
- Jungtinės Karalystės vyriausybės, atstovaujamos V. Kaye ir baristerės M. Gray,
- Vokietijos vyriausybės, atstovaujamos T. Henze ir J. Kemper,

* Proceso kalba: anglų.

- Ispanijos vyriausybės, atstovaujamos M. J. García-Valdecasas Dorrego,
- Europos Komisijos, atstovaujamos M. Wilderspin ir A.-M. Rouchaud-Joët,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinio advokato nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2003 m. lapkričio 27 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 2201/2003 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų, susijusių su santuoka ir tėvų pareigomis, pripažinimo bei vykdymo, panaikinančio Reglamentą (EB) Nr. 1347/2000 (OL L 338, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 6 t., p. 243), 8, 12 ir 15 straipsnių išaiškinimo.
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant E. (toliau – tėvas) ir B. (toliau – motina) ginčą dėl Jungtinės Karalystės teismų jurisdikcijos visų pirma nustatyti jų vaiko S. (toliau – S.) nuolatinę gyvenamąją vietą ir tėvo bendravimo teises.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

- 3 Reglamento Nr. 2201/2003 12 konstatuojamojoje dalyje numatyta:

„Jurisdikcijos pagrindai, susiję su tėvų pareigomis, nustatyti šiame reglamente, yra suformuluoti kuo labiausiai atsižvelgiant į vaiko interesus, ypač į artumo kriterijų. Tai reiškia, kad jurisdikcija turėtų pirmiausiai priklausyti vaiko nuolatinės gyvenamosios vietos valstybei narei [valstybės narės teismams], išskyrus tam tikrus vaiko gyvenamosios vietos pakeitimo atvejus, arba pagal tėvų pareigų turėtojų susitarimą.“
- 4 Reglamento Nr. 2201/2003 II skyriaus „Jurisdikcija“ 2 skirsnyje „Tėvų pareigos“ esančiame 8 straipsnyje „Bendroji jurisdikcija“ nustatyta:

„1. Valstybės narės teismai turi jurisdikciją bylose, susijusiose su tėvų pareigomis vaikui, kurio nuolatinė gyvenamoji vieta tuo metu, kai byla patenka jų žinion, yra toje valstybėje narėje.

2. Šio straipsnio 1 daliai taikomos 9, 10 ir 12 straipsnių nuostatos.“
- 5 Reglamento Nr. 2201/2003 9 straipsnyje „Nenutrūkstama vaiko buvusios nuolatinės gyvenamosios vietos jurisdikcija“ nurodyta:

„1. Tais atvejais, kai vaikas teisėtai persikelia iš vienos valstybės narės į kitą ir įgyja ten naują nuolatinę gyvenamąją vietą, vaiko buvusios nuolatinės gyvenamosios vietos valstybės narės teismai tris mėnesius nuo persikėlimo išlaiko jurisdikciją, kad pakeistų sprendimą dėl bendravimo teisių, priimtą toje valstybėje narėje iki vaiko persikėlimo, jeigu bendravimo teisių turėtojo pagal tą teismo sprendimą dėl bendravimo teisių nuolatinė gyvenamoji vieta ir toliau išlieka vaiko buvusios nuolatinės gyvenamosios vietos valstybėje narėje.

2. Šio straipsnio 1 dalis netaikoma, jei šio straipsnio 1 dalyje bendravimo teisių turėtojas pripažino vaiko naujos nuolatinės gyvenamosios vietos valstybės narės teismų jurisdikciją dalyvaudamas teismų procesuose neginčijant jų jurisdikcijos.“

6 Reglamento Nr. 2201/2003 12 straipsnio „Jurisdikcijos prorogacija“ 3 dalyje numatyta:

„Valstybės narės teismai taip pat turi jurisdikciją tėvų pareigoms [taip pat turi jurisdikciją spręsti su tėvų pareigomis susijusius klausimus] kitose bylose <...>, jeigu:

a) vaikas turi esminį [glaudų] ryšį su ta valstybe nare, pavyzdžiui, dėl to, kad vienas iš tėvų pareigų turėtojų toje valstybėje narėje turi nuolatinę gyvenamąją vietą arba kad vaikas yra tos valstybės narės pilietis,

arba [ir]

b) teismų jurisdikcijai, teismui priėmus bylą savo žinion, aiškiai išreikštu ar kitokiu nedviprasmišku būdu pritarė visos bylos šalys, ir ji labiausiai atitinka vaiko interesus.“

7 Pagal Reglamento Nr. 2201/2003 15 straipsnį „Perdavimas teismui, geriau tinkančiam nagrinėti bylą“:

„1. Išimties tvarka valstybės narės teismai, turintys jurisdikciją nagrinėti bylą iš esmės, manydami, kad kuris nors kitos valstybės narės, su kuria vaiką sieja konkretus [ypatingas] ryšys, teismas būtų tinkamesnis nagrinėti bylą ar kurią nors konkrečią jos dalį, ir jei tai labiausiai atitinka vaiko interesus, gali:

a) sustabdyti atitinkamą bylą arba jos dalį [sustabdyti atitinkamos bylos ar jos dalies nagrinėjimą] ir paraginti šalis pateikti pareiškimą tos kitos valstybės narės teismui pagal šio straipsnio 4 dalį arba

b) prašyti kitos valstybės narės teismą prisiimti jurisdikciją pagal šio straipsnio 5 dalį.

2. Šio straipsnio 1 dalis taikoma:

a) šalies prašymu arba

b) paties teismo iniciatyva, arba

c) kitos valstybės narės, su kuria vaiką sieja konkretus ryšys, teismo prašymu pagal šio straipsnio 3 dalį.

Perdavimui paties teismo iniciatyva ar kitos valstybės narės teismo prašymu turi pritarti bent viena šalis.

3. Vaikas laikomas turinčiu konkretų [ypatingą] ryšį su valstybe nare, kaip minėta šio straipsnio 1 dalyje, jei ta valstybė narė:

a) iškelus bylą šio straipsnio 1 dalyje minėtame teisme, tapo vaiko nuolatine gyvenamąja vieta arba

b) yra buvusi vaiko nuolatinė gyvenamoji vieta, arba

c) yra vaiko pilietybės vieta [valstybė], arba

d) tėvų pareigų turėtojų nuolatinė gyvenamoji vieta, arba

e) vieta, kurioje yra vaikui priklausantis turtas, ir byla yra susijusi su vaiko apsaugos priemonėmis, susijusiomis su šio turto administravimu, išsaugojimu ar perleidimu.

4. Valstybės narės teismai, turintys jurisdikciją nagrinėti bylą iš esmės, nustato terminą, per kurį tos kitos valstybės narės teismas perima bylą savo žinion pagal šio straipsnio 1 dalį.

Jei teismai per tą laiką neperima bylos, teismas, kuriame buvo iškelta byla, toliau naudojami jurisdikcija pagal 8–14 straipsnius.

5. Tos kitos valstybės narės teismai tais atvejais, kai dėl konkrečių bylos aplinkybių tai labiausiai atitinka vaiko interesus, per šešias savaites nuo bylos iškėlimo juose pagal šio straipsnio 1 dalies a arba b punktą priima [prisiima] jurisdikciją. Šiuo atveju teismas, kuriame pirmiausia buvo iškelta byla, atsisako jurisdikcijos. Priešingu atveju teismas, kuriame pirmiausia buvo iškelta byla, toliau naudojami jurisdikcija pagal 8–14 straipsnius.

6. Šio straipsnio tikslais teismai bendradarbiauja arba tiesiogiai, arba per centrinės institucijas, paskirtas pagal 53 straipsnį.“

8 Reglamento Nr. 2201/2003 II skyriaus „Jurisdikcija“ 3 skirsnyje „Bendrosios nuostatos“ esančiame 16 straipsnyje „Bylos iškėlimas teisme“ nustatyta:

„1. Byla teisme laikoma iškelta tada:

a) kai teismui pateikiamas atitinkamas bylos iškėlimo ar lygiavertis dokumentas, tačiau tik tuo atveju, jeigu pareiškėjas ėmėsi nustatytų priemonių, kad minėtas dokumentas būtų įteiktas atsakovui,

arba

b) jeigu minėtas dokumentas turi būti įteiktas prieš pateikiant jį teismui, kai jį gauna už įteikimą atsakinga institucija, tačiau tik tuo atveju, jeigu pareiškėjas ėmėsi nustatytų priemonių, kad minėtas dokumentas būtų pateiktas teismui.“

9 Reglamento Nr. 2201/2003 III skyriaus „Pripažinimas ir vykdymas“ 1 skirsnyje „Pripažinimas“ esančio 21 straipsnio „Teismo sprendimo pripažinimas“ 1 dalyje numatyta:

„Valstybėje narėje priimtas teismo sprendimas pripažįstamas kitose valstybėse narėse netaikant jokių specialių procedūrų.“

10 Minėto reglamento to paties skirsnio 26 straipsnyje „Draudimas peržiūrėti teismo sprendimą iš esmės“ nurodyta:

„Teismo sprendimas jokiais aplinkybėmis negali būti peržiūrimas iš esmės.“

11 Reglamento Nr. 2201/2003 III skyriaus 4 skirsnyje „Tam tikrų teismo sprendimų dėl bendravimo teisių ir tam tikrų teismo sprendimų, reikalaujančių sugrąžinti vaiką, vykdytinumas“ esančio 41 straipsnio 1 dalyje nustatyta.

„40 straipsnio 1 dalies a punkte nurodytos bendravimo teisės, suteiktos valstybėje narėje priimtu vykdytinu teismo sprendimu, yra pripažįstamos ir vykdomos kitoje valstybėje narėje nereikalaujant skelbti vykdytinu ir be galimybės ginčyti jo pripažinimą, jei tas teismo sprendimas buvo patvirtintas pažymėjimu kilmės valstybėje narėje pagal šio straipsnio 2 dalį.

Net jei nacionalinė teisė nenustato teismo sprendimo, suteikiančio bendravimo teises, vykdymo teisės aktų nustatyta tvarka, kilmės teismas gali paskelbti teismo sprendimą vykdytinu, nepaisydamas jokio apeliacinio skundo.“

- 12 Reglamento Nr. 2201/2003 III skyriaus 6 skirsnio „Kitos nuostatos“ 47 straipsnio „Vykdyto tvarka“ 2 dalyje numatyta:

„Bet kuris kitos valstybės narės teismo sprendimas, priimtas ir paskelbtas vykdytinu pagal 2 skirsnį arba patvirtintas pažymėjimu pagal 41 straipsnio 1 dalį arba 42 straipsnio 1 dalį, yra vykdytinas kitoje valstybėje narėje tomis pačiomis sąlygomis, lyg jis būtų priimtas toje valstybėje narėje.

Atskirais atvejais teismo sprendimas, patvirtintas pažymėjimu pagal 41 straipsnio 1 dalį ar 42 straipsnio 1 dalį, negali būti vykdytinas, jei jis nesuderinamas su paskesniu vykdytinu teismo sprendimu.“

Jungtinės Karalystės teisė

- 13 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo teigimu, pagal 1989 m. Vaiko teisių apsaugos įstatymo (*Children Act 1989*) 8 straipsnį Britanijos teismai gali priimti sprendimą dėl gyvenamosios vietos nustatymo („residence order“) ir bendravimo teisių („contact order“), uždrausti tam tikrus veiksmus („prohibited steps order“) ir išspręsti konkrečius klausimus („specific issue order“), galinčius apimti sprendimus dėl vaiko grąžinimo į šalį, dėl jo mokymo įstaigos vietos arba dėl to, ar jam turi būti skiriamas tam tikras gydymas.

- 14 1986 m. Įstatymo dėl šeimos teisės (*Family Law Act 1986*) 2 straipsnio 1 dalies a punkte numatyta:

„Anglijos ir Velso teismas priima sprendimą dėl vaiko pagal 1 straipsnio 1 dalies a punktą tik jeigu:

a) jis turi jurisdikciją pagal [Reglamentą Nr. 2201/2003] <...>“

- 15 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo teigimu, pagal šią nuostatą sprendimas, priimamas pagal 1 straipsnio 1 dalies a punktą, yra sprendimas, kurį Anglijos ir Velso teismas priima pagal 1989 m. Vaiko teisių apsaugos įstatymo 8 straipsnį.

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

- 16 Iš sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad tėvas, Ispanijos pilietis, ir motina, Britanijos pilietė, (toliau abu kartu – tėvai) dar iki S. gimimo 2005 m. gegužės 27 d. keletą metų gyveno Ispanijoje, iki 2010 m. vasario 6 d. vaikas augo Ispanijoje.
- 17 Kadangi tėvai nuo 2009 m. lapkričio mėn. gyveno skyrium, motina su S. išsikėlė gyventi į Jungtinę Karalystę. Po šio išsikėlimo tėvai nesėkmingai bandė susitarti dėl teisių į S. pasidalijimo; dėl to Ispanijoje ir Jungtinėje Karalystėje pradėti keli teisminiai procesai.
- 18 2010 m. liepos 21 d. tėvai pagaliau sudarė susitarimą (toliau – 2010 m. liepos 21 d. susitarimas) dėl S. globos teisių (jos buvo patikėtos motinai) ir bendravimo teisių (jos buvo suteiktos tėvui). Šį susitarimą tėvai pasirašė *Juzgado de Primera Instancia de Torrox* (Torokso pirmosios instancijos teismas, Ispanija) kanceliarijos pareigūno akivaizdoje. 2010 m. liepos 21 d. susitarimas buvo pateiktas pastarajam teismui tvirtinti; 2010 m. spalio 20 d. tas teismas priėmė sprendimą, kuriuo patvirtino šio susitarimo sąlygas (toliau – 2010 m. spalio 10 d. sprendimas).

- 19 2010 m. gruodžio 17 d. motina, remdamasi 1989 m. Vaiko teisių apsaugos įstatymo 8 straipsniu, pateikė prašymą *Principal Registry of the High Court of Justice (England & Wales), Family Division*. Ji prašė priimti sprendimą dėl gyvenamosios vietos („residence order“), pakeisti 2010 m. liepos 21 d. susitarime numatytas sąlygas dėl bendravimo teisių ir 2010 m. spalio 20 d. sprendimą („contact order“) ir priimti sprendimą dėl konkretaus klausimo („specific issue order“). Konkrečiai tariant, motina prašė sumažinti šiuo susitarimu tėvui suteiktas bendravimo teises.
- 20 2011 m. sausio 31 d. tėvas, vadovaudamasis Reglamento Nr. 2201/2003 41 ir 47 straipsniais, tame pačiame teisme pateikė prašymą vykdyti 2010 m. spalio 20 d. sprendimą.
- 21 Per 2011 m. gruodžio 16 d. *High Court* posėdį motina patvirtino, kad, atsižvelgdama į 2010 m. liepos 21 d. susitarimą ir 2010 m. spalio 20 d. sprendimą, ji pritarė *Juzgado de Primera Instancia de Torrox* jurisdikcijai pagal šio reglamento 12 straipsnio 3 dalį. Taigi ji pareiškė, kad neprieštaravo 2010 m. spalio 20 d. sprendimo vykdymui; jis buvo tinkamai įvykdytas laikantis 2010 m. liepos 21 d. susitarimo sąlygų. Reikia patikslinti, kad konkreti tėvo bendravimo teisių įgyvendinimo tvarka buvo išsamiai nustatyta iki 2013 m. sausio 6 d.
- 22 2011 m. gruodžio 20 d. motina, remdamasi Reglamento Nr. 2201/2003 15 straipsniu, pateikė *Juzgado de Primera Instancia de Torrox* prašymą, kuriuo siekė, jog jurisdikcija, dėl kurios taikyta prorogacija, būtų perduota Anglijos ir Velso teismams. 2012 m. vasario 29 d. *Juzgado de Primera Instancia de Torrox* priėmė nutartį dėl motinos prašymo (toliau – 2012 m. vasario 29 d. nutartis), kurioje buvo nurodyta: „kadangi šioje byloje priimtas [2010 m. spalio 20 d. sprendimas] tapo galutinis, byla baigta, o jokia kita byla, kur šalys ginčytųsi dėl šeimos klausimų, šiame teisme nepradėta, nėra jokios priežasties konstatuoti jurisdikcijos neturėjimo, kaip to prašoma prašyme.“
- 23 2012 m. birželio 30 d. motina vėl kreipėsi į *High Court* ir prašė jo pripažinti, kad Anglijos ir Velso teismai nuo šiol turi jurisdikciją spręsti dėl tėvų pareigų vaikui S., atsižvelgiant į tai, kad Jungtinėje Karalystėje buvo jo nuolatinė gyvenamoji vieta, kaip ji suprantama pagal Reglamento Nr. 2201/2003 8 straipsnį. 2013 m. kovo 25 d. sprendimu *High Court* pripažino turintis jurisdikciją.
- 24 2013 m. gegužės 21 d. prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pripažino priimtinu tėvo apeliacinį skundą dėl šio 2013 m. kovo 25 d. *High Court* sprendimo.
- 25 Laukdamas, kol bus priimtas sprendimas dėl šio apeliacinio skundo, *High Court* mano, kad jis negali nustatyti naujos išsamios bendravimo teisių, dėl kurių ginčijasi tėvai, įgyvendinimo tvarkos. Abejodamas dėl to, ar turi jurisdikciją nagrinėti bylą iš esmės, ar tik jurisdikciją vykdyti 2010 m. liepos 21 d. susitarimą ir 2010 m. spalio 20 d. sprendimą, *High Court* nepriėmė jokio sprendimo dėl laikotarpio po 2013 m. sausio 6 d.
- 26 Minėtame apeliaciniame skunde tėvas iš esmės tvirtina, kad *High Court* 2013 m. kovo 25 d. sprendime padarė teisės klaidą pripažinęs, kad Anglijos ir Velso teismai dėl S. turi jurisdikciją nagrinėti bylą iš esmės. Jo teigimu, jurisdikcija, dėl kurios taikyta prorogacija pagal Reglamento Nr. 2201/2003 12 straipsnio 3 dalį, galioja ir pasibaigus atitinkamam procesui ir dėl to vėliau galima pradėti bet kokį procesą tam, kad būtų išspręsti tėvų pareigų vaikui klausimai. Tėvas taip pat pažymi, kad tokia jurisdikcija, kurią teismas išsaugo, gali būti perduota, kaip matyti iš Reglamento Nr. 2201/2003 15 straipsnio, ir kai joks procesas nevyksta.
- 27 Motina teigia, kad valstybės narės teismų jurisdikcijos prorogacija pagal Reglamento Nr. 2201/2003 12 straipsnio 3 dalį galioja, kol teismo sprendimas šioje byloje tampa galutinis, o toliau šis susitarimas poveikio nebeturi. Be to, ji mano, kad Reglamento Nr. 2201/2003 15 straipsnis taikomas tik konkrečioms valstybės narės teismo nagrinėjamoms byloms, o ne šio teismo jurisdikcijai apskritai, todėl, jei joks procesas nevyksta, nereikia atlikti perdavimo pagal šią nuostatą.

- 28 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo, kad 2013 m. liepos 4 d. nutartimi *Juzgado de Primera Instancia de Torrox* skyrė motinai 16 000 EUR baudą dėl 2010 m. liepos 21 d. susitarimo nevykdymo ir nurodė galimybę S. globos teises perduoti tėvui.
- 29 Šiomis aplinkybėmis *Court of Appeal (England & Wales)* (Jungtinė Karalystė) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:
- „1. Jeigu dėl valstybės narės teismo jurisdikcijos spręsti su tėvų pareigomis susijusius klausimus taikyti prorogacija pagal [Reglamento Nr. 2201/2003] 12 straipsnio 3 dalį, ar ši prorogacija galioja tik iki to laiko, kol atitinkamoje byloje priimtas sprendimas tampa galutinis, ar jos galiojimas tęsiasi ir toliau?
2. Ar pagal [Reglamento Nr. 2201/2003] 15 straipsnį valstybės narės teismas gali perduoti jurisdikciją, kai dėl atitinkamo vaiko joks procesas nevyksta?“

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl pirmojo klausimo

- 30 Pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės nori sužinoti, ar jurisdikcija dėl tėvų pareigų, dėl kurios taikyta prorogacija pagal Reglamento Nr. 2201/2003 12 straipsnio 3 dalį valstybės narės teismo, į kurią bendru sutarimu kreipėsi tėvų pareigų turėtojai, naudai, baigiasi paskelbus toje byloje galutinį sprendimą, ar ši jurisdikcija galioja ir po tokio sprendimo paskelbimo.

Dėl pirmojo klausimo reikšmingumo ir priimtinum

- 31 Visų pirma reikia atmesti Europos Komisijos ir Ispanijos vyriausybės argumentus, kurie kelia abejonių dėl pirmojo klausimo reikšmingumo ir priimtumo. Komisija savo rašytinėse pastabose tvirtina, kad iš 2012 m. vasario 29 d. nutarties matyti, jog *Juzgado de Primera Instancia de Torrox* pareiškė neturintis jurisdikcijos pagal Reglamento Nr. 2201/2003 12 straipsnio 3 dalį, todėl prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi pripažinti šį sprendimą, vadovaudamasis to paties reglamento 21 straipsniu.
- 32 Ispanijos vyriausybė teigia, kad pagrindinėje byloje keliamas klausimas dėl 2010 m. spalio 20 d. sprendimo pripažinimo ir vykdymo bei draudimo jį persvarstyti iš esmės pagal Reglamento Nr. 2201/2003 21, 26, 41 ir 47 straipsnius, nes motinos prašymas pakeisti 2010 m. liepos 21 d. susitarimą ir šį sprendimą buvo pateiktas praėjus mažiau nei dviem mėnesiams nuo minėto sprendimo priėmimo.
- 33 Tačiau, pirma, kaip per teismo posėdį tvirtino Ispanijos vyriausybė ir tėvai, o Komisija tam iš esmės pritarė, niekas neleidžia teigti, jog 2012 m. vasario 29 d. nutartyje yra koks nors sprendimas dėl Ispanijos teismo jurisdikcijos nagrinėti bylą iš esmės, kuri turėtų pripažinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pagal Reglamento Nr. 2201/2003 21 straipsnį.
- 34 Antra, kaip motina ir Komisija teigė per teismo posėdį, reikia pripažinti, kad pagrindinės bylos ir pirmojo klausimo problematika susijusi ne, priešingai, nei teigia Ispanijos vyriausybė, su 2010 m. spalio 20 d. sprendimo pripažinimu ir vykdymu bei draudimu jį iš esmės persvarstyti pagal Reglamento Nr. 2201/2003 21, 26, 41 ir 47 straipsnius, bet su tuo, ar prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi jurisdikciją su tėvų pareigomis susijusiose bylose pagal šio reglamento 8 straipsnio 1 dalį.

- 35 Konkrečiai tariant, reikia pažymėti, kad vadovaujantis Reglamento Nr. 2201/2003 8–15 straipsniais bet kokį klausimą dėl motinos prašymo, pateikto Anglijos ir Velso teismams praėjus mažiau nei dviem mėnesiams nuo 2010 m. spalio 20 d. sprendimo priėmimo, kuriuo siekiama, kad būtų pakeistos 2010 m. liepos 21 d. susitarimo sąlygos ir minėtas sprendimas, pagrįstumo ar galimybės, jog šis prašymas pateiktas piktnaudžiaujant, turi nagrinėti teismas, turintis jurisdikciją byloje, susijusiose su tėvų pareigomis.
- 36 Be to, atsižvelgiant į tai, jog nagrinėjamu atveju akivaizdu, kad šio teismo sprendimo priėmimo dieną jokio vėlesnio sprendimo dėl tėvų pareigų vaikui S. teismas nėra priėmęs ir kad dėl to 2010 m. spalio 20 d. sprendimas nebuvo nei iš dalies pakeistas, nei pakeistas kitu sprendimu, reikia konstatuoti, kad iki šios datos šis sprendimas yra vykdytinas.
- Dėl esmės
- 37 Dėl Reglamento Nr. 2201/2003 12 straipsnio 3 dalies aiškinimo reikia priminti, kad aiškinant Sąjungos teisės nuostatą reikia atsižvelgti tiek į jos tekstą ir tikslą, tiek į šios nuostatos kontekstą ir teisės aktų, kurio dalis ji yra, siekiamus tikslus (Sprendimo *Van Buggenhout ir Van de Mierop*, C-251/12, EU:C:2013:566, 26 punktą ir jame nurodyta teismų praktika).
- 38 Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad teismai jurisdikciją turi nustatyti, kaip matyti iš Reglamento Nr. 2201/2003 8 straipsnio 1 dalies, „tuo metu, kai byla patenka jų žinion“, o pagal jo 12 straipsnio 3 dalį – „teismui priėmus bylą savo žinion“. Šiuo klausimu reglamento 16 dalyje patikslinama, kad byla teisme laikoma iškelta tada, „kai teismui pateikiamas atitinkamas bylos iškėlimo <...> dokumentas“.
- 39 Be to, kiek tai susiję jurisdikcijos prorogacija, Reglamento Nr. 2201/2003 12 straipsnio 3 dalies b punkte reikalaujama, be kita ko, kad kitos nei nuolatinės gyvenamosios vietos teismų jurisdikcijai, teismui priėmus bylą savo žinion, aiškiai ar kitokiu nedviprasmišku būdu pritartų visos bylos šalys.
- 40 Iš šio reglamento 8 straipsnio 1 dalies ir 12 straipsnio 3 dalies teksto matyti, kad teismų jurisdikcija byloje, susijusiose su tėvų pareigomis, turi būti tikrinama ir nustatoma kiekvienu konkrečiu atveju, kai byla patenka jų žinion, o tai reiškia, kad išnagrinėjus bylą ji toliau negalioja.
- 41 Kalbant apie aplinkybes, kuriomis buvo priimta Reglamento Nr. 2201/2003 8 straipsnio 1 dalis ir 12 straipsnio 3 dalis, reikia pažymėti, jog šio reglamento 12 konstatuojamojoje dalyje nurodyta, kad jurisdikcija turėtų pirmiausia priklausyti valstybės narės, kurioje yra vaiko nuolatinė gyvenamoji vieta, teismams. Vadovaujantis šia konstatuojamąja dalimi, šio reglamento 8 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad jurisdikcija byloje, susijusiose su tėvų pareigomis, nustatoma pagal šią gyvenamąją vietą.
- 42 Pagal šią Reglamento Nr. 2201/2003 12 konstatuojamąją dalį ir 8 straipsnio 2 dalį kitokia nei ši bendroji jurisdikcija galima tik tam tikrais vaiko gyvenamosios vietos pakeitimo atvejais, numatytais, be kita ko, šio reglamento 9 straipsnyje, arba dėl tėvų teisių turėtojų sudaryto susitarimo, nurodyto šio reglamento 12 straipsnio 3 dalyje.
- 43 Be to, iš Reglamento Nr. 2201/2003 9 straipsnio 1 dalies matyti, kad tais atvejais, kai pasikeičia vaiko nuolatinė gyvenamoji vieta, jo buvusios nuolatinės gyvenamosios vietos valstybės narės teismai išlaiko jurisdikciją tik tam, kad pakeistų savo iki vaiko persikėlimo priimtą sprendimą dėl bendravimo teisių ir bet kuriuo atveju ne ilgiau kaip tris mėnesius.

- 44 Kalbant apie Reglamentu Nr. 2201/2003 siekiamus tikslus, reikia pažymėti, kad jo 12 konstatuojamojoje dalyje numatyta, kad šiame reglamente nustatyti jurisdikcijos pagrindai, susiję su tėvų pareigomis, yra suformuluoti labiausiai atsižvelgiant į vaiko interesus, ypač į artumo kriterijų, ir kad viena iš minėto reglamento 12 straipsnio 3 dalies b punkte nustatytų sąlygų yra ta, kad jurisdikcijos prorogacija pagal šią nuostatą turi atitikti šiuos interesus.
- 45 Tai reiškia, kad jurisdikcija bylose, susijusiose su tėvų pareigomis, nustatoma pirmiausia kuo labiau atsižvelgiant į vaiko interesus.
- 46 Kaip ir motina, Jungtinės Karalystės vyriausybė ir Komisija teisingai nurodė, kad, nors jurisdikcijos prorogacija, kuriai tėvų pareigų mažamečiam vaikui turėtojai pritarė konkrečioje byloje gali būti laikoma labiausiai atitinkanti vaiko interesus, negalima pripažinti, jog visais atvejais tokia prorogacija išsaugoma pasibaigus bylai, dėl kurios tokia prorogacija taikyta, ir visą atitinkamo vaiko vaikystės laikotarpį siekiant kuo labiau atsižvelgti į jo interesus.
- 47 Taigi, reikia pripažinti, kad, kai teismo žinion byla patenka pagal Reglamento Nr. 2201/2003 12 straipsnio 3 dalį, labiau atsižvelgti į vaiko interesus įmanoma tik kiekvienoje konkrečioje byloje išnagrinėjus klausimą, ar siekiama jurisdikcijos prorogacija atitinka šiuos interesus.
- 48 Be to, kadangi minėto 12 straipsnio 3 dalimi siekiama suteikti pareigų turėtojams galimybę bendru sutarimu, jei tenkinamos kitos sąlygos, kreiptis į teismą, kad šis išnagrinėtų su tėvų pareigomis susijusius klausimus, dėl kurių jis iš esmės neturi jurisdikcijos, negalima preziumuoti, kad toks sutarimas bet kuriuo atveju toliau galioja jau išnagrinėjus iškeltą bylą ir dėl kitų galinčių vėliau kilti klausimų.
- 49 Todėl reikia pripažinti, kad jurisdikcijos prorogacija pagal Reglamento Nr. 2201/2003 12 straipsnio 3 dalį galioja tik konkrečioje byloje, iškeltaje teisme, dėl kurio jurisdikcijos taikyta prorogacija, ir kad ši jurisdikcija nustoja galioti teismo, kuriam priklauso bendroji jurisdikcija pagal šio reglamento 8 straipsnio 1 dalį, naudai, kai byla, kurioje taikyta jurisdikcijos prorogacija, galutinai užbaigiama.
- 50 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į pirmąjį prejudicinį klausimą reikia atsakyti taip: bylose, susijusiose su tėvų pareigomis, turima jurisdikcija, dėl kurios taikyta prorogacija pagal Reglamento Nr. 2201/2003 12 straipsnio 3 dalį valstybės narės teismo, į kurį bendru sutarimu kreipėsi tėvų pareigų turėtojai, naudai, baigiasi paskelbus šioje byloje galutinį sprendimą.

Dėl antrojo klausimo

- 51 Atsižvelgiant į Teisingumo Teismo pateiktą pirmojo klausimo atsakymą, į antrąjį klausimą, į kurį reikėtų atsakyti tik tuo atveju, jeigu bylose, susijusiose su tėvų pareigomis, turima jurisdikcija, dėl kurios taikyta prorogacija pagal Reglamento Nr. 2201/2003 12 straipsnio 3 dalį, galiotų ir užbaigus bylą, dėl kurios ši prorogacija taikyta, atsakyti nereikia.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 52 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiai teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (antroji kolegija) nusprendžia:

Bylose, susijusiose su tėvų pareigomis, turima jurisdikcija, dėl kurios taikyta prorogacija pagal 2003 m. lapkričio 27 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 2201/2003 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų, susijusių su santuoka ir tėvų pareigomis, pripažinimo bei vykdymo, panaikinancio Reglamentą (EB) Nr. 1347/2000, 12 straipsnio 3 dalį valstybės narės teismo, į kurį bendru sutarimu kreipėsi tėvų pareigų turėtojai, naudai, baigiasi paskelbus šioje byloje galutinį sprendimą.

Parašai.